

LITERATUUR

COLUMN

Schrijven is niet romantisch

'Ik wist helemaal niet dat jij schrijft,' zei laatst iemand die mijn LinkedIn-profiel had bekeken. 'Ik dacht altijd dat schrijvers van die eenzame, wereldvreemde mensen waren die met een fles wijn achter hun computer zaten te schrijven. Bij voorkeur 's nachts.'

Ik drink geen wijn. Sterker nog: ik drink helemaal niet. Ik heb gemerkt dat ik prima zonder drank kan. Bovendien slaap ik 's nachts. Als ik in de nachtelijke uren wakker ben – en dat komt niet vaak voor – is dat omdat ons grote wonder mij nodig heeft. Niet omdat ik ineens veel inspiratie heb. Omdat er 'iets uit moet'. Nee hoor. Overdag werk ik in een kantoor omdat er brood op de plank moet komen. Net buiten kantooruren zorg ik voor het kind en 's avonds ben ik moe.

'Wanneer schrijf je dan?', vroeg degene die mijn LinkedIn-profiel had bekeken.

'Daar neem ik vrije dagen voor op,' vertelde ik. 'Dan breng ik mijn kind naar de opvang en dan moet ik schrijven. Het móet op die momenten!'

De vragensteller zakte teleurgesteld terug in haar stoel.

'Ik dacht altijd dat het heel romantisch was, schrijven!'

Vroeger dacht ik dat ook. Dan zat ik inderdaad met een fles wijn achter mijn computer interessante stukken te schrijven. De volgende dag was ik God dankbaar dat die teksten nooit verder waren gekomen dan mijn eigen harde schijf. De kwaliteit was bedroevend en ver beneden peil. Nu ik gedwongen ben structuur in mijn leven aan te brengen, gaat het beter. Ik ben met een uitgever in gesprek en ben nu zelfs bereid een synopsis te maken – want o, wat vond ik dat altijd een vies woord en o, wat wilde ik me niet in een hoekje of een bepaald genre laten drukken – en ik schrijf op gezette tijden.

Schrijven is niet romantisch. Het is hard werken, leuren met je ideeën en vrije dagen opnemen om tijd te creëren.

Laatst sprak ik Melissa Skaye, een getalenteerd thrillerschrijfster die keihard heeft moeten knokken voor haar schrijfcariëre.

'Een boek komt er niet met dagdromen', meende zij.

I rest my case.

Aefke ten Hagen

IDENTITEIT

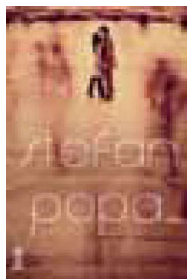
Roemeens drieluik

Unu, due, tres. Drie delen telt de roman *Verdwenen grenzen*, drie jaar werkte Stefan Popa er aan. De tijd laat zijn vakmanschap met elk deel groeien, want wat begint als een verhaal dat moeizaam op gang komt, ontpopt zich gaandeweg tot een grootse roman.

Door Nina Visser

In het eerste deel schetst Popa, die overigens zelf half Roemeens is, op levendige wijze hoe het er in het communistische Roemenië van de jaren '80 aan toeging. Dictator Nicolae Ceaușescu laat zich dagelijks bejubelen op radio en tv, maar doet er in werkelijkheid alles aan om het volk te onderdrukken. Er is een groot tekort aan eten, iedereen is straatarm

en Ceaușescu heeft overal spionnen die de vrijheid van meningsuiting de kop indrukken. Veel mensen dromen dan ook van vluchten naar het vrije Westen. Zo ook de jonge Remus, die verplicht werkt als schoenmaker, maar eigenlijk hoopt een groot dichter te worden. Zijn vluchtplannen komen in een stroomversnelling wanneer hij de mooie Florica ontmoet en op slag verliefd wordt. Florica maakt deel uit van een omvangrijke Krom-familie en staat op het punt uitgehuwelijkt te worden aan

Stefan Popa, *Verdwenen grenzen*, Uitgeverij Link, ISBN 978 94 623 2113 7 (€19,95)

een van haar neven. Ze voelt zich echter niet op haar plek in de Kromcultuur en besluit er samen met Remus vandoor te gaan.

Hoewel het interessant is om te lezen over een land en cultuur waar de meeste Nederlanders ongetwijfeld niet veel vanaf weten, leidt Popa's taalgebruik je meer dan eens af van het verhaal. Hij gebruikt beeldspraak die vreemd aan doet

Stefan Popa

('Voetstappen doemden in de verte op') of die wel erg simpel is ('Zijn hart ging tekeer. En niet alleen zijn hart'). Het lijkt erop alsof de auteur nog op zoek is naar de juiste woorden en naar een eigen stijl.

Gelukkig lijkt hij naarmate het verhaal vordert steeds meer zijn weg te vinden met woorden, want zijn taal wordt soepeler en zijn zeggingskracht groter. In het tweede deel van de roman beschrijft hij hoe Remus en Florica zich in Florence hebben gevestigd, waar ze op het eerste gezicht een gelukkig leven lijken te leiden. Maar schijn bedriegt, blijkt al gauw. Popa weet op indringende wijze hun twijfels en verlangens weer te geven. Want wat gebeurt er met je identiteit als je integreert in een nieuw land, waar iedereen neerkijkt op je moederland? Remus mist Roemenië, maar Florica probeert koste wat kost Italiaanse te worden. Zelfs na de val van het oude regime van Ceaușescu wil ze niet meer terug naar haar geboorteland. Popa laat doorschemeren dat dat misschien

Want wat gebeurt er met je identiteit als je integreert in een nieuw land, waar iedereen neerkijkt op je moederland?

maar beter is ook, wanneer hij zich afvraagt of het oppervlakkige kapitalisme nu zoveel beter is dan het communisme.

Als het tweede deel op schokkende wijze ten einde is gekomen, lijkt het derde deel geen antwoord meer te kunnen bieden op de vragen die de steeds hardere werkelijkheid oproept. Popa laat zien dat racisme en onderdrukking aan de orde van de dag zijn, altijd en overal. Hoewel zijn verhaal zich slechts in een klein deel van de wereld afspeelt, heeft het betrekking op al haar inwoners. Popa is erin geslaagd de realiteit van het menselijk handelen op zeer confronterende wijze vast te leggen. Soms gelukkig ook in positief opzicht, zoals in het geval van Florica's grootvader: 'Wat zou de wereld mooi zijn als iedereen een iets, een mix, was. Een groot vuilnisbakken-ras in een wereld zonder grenzen.'

ADVERTENTIE

Het levensverhaal van Jack Nicholson, een van de allergrootste acteurs van de laatste decennia.

Alles over zijn films, zijn prijzen... en zijn verslaving aan drugs en vrouwen.

www.uitgeverijlink.nl

link
UITGEVERIJ